

Sosiaali- ja terveysturvaliokunnan mietintö n:o 53 hallituksen esityksestä urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunta on 17 päivänä tammikuuta 1995 lähettänyt sosiaali- ja terveysturvaliokuntaan valmistelevalle käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 356 urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevaksi lainsäädännöksi.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallitusneuvos Esa Lonka työministeriöstä, varatoimitusjohtaja Seppo Pietiläinen eläketurvakeskuksesta, asiamies Hannu Rautiainen Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, ympäristösihteeri Markku Wallin Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, sosiaalis sihteeri Veikko Simpanen Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:sta, projektijohtaja Kerstin Ekman Suomen Urheilu ja Liikunta ry:stä, toiminnanjohtaja Urpo Helkovaara Jääkiekon SM-liigasta, puheenjohtaja Juha Rantasila Suomen Jääkiekkoliigasta ja toiminnanjohtaja Jukka Suominen Jalkapalloliigasta ja toiminnanjohtaja Joni Kallioinen Suomen Liigafuutaajista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan urheilijoiden sosiaaliturvasta huolehdittavaksi pakollisella vakuutuksella. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin urheilulajeista ja huomioon otettavista vuosituloista. Urheilujärjestöt huolehtisivat vakuutuksen järjestämisestä. Urheilijoiden sosiaaliturvajärjestelyä edellyttävät muutokset tehtäisiin työeläkelainsäädäntöön ja tapaturmavakuutuslakiin. Urheilijoiden palkkioista ei suoritettaisi työnantajan sosiaaliturvamaksua ja palkkaturvan soveltamisesta säädettäisiin erikseen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1995 toukokuun alusta.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää mahdollisena rajoitetun, vain urheilijoita koskevan poikkeuksen tekemistä sosiaaliturvaa koskevaan lainsäädäntöön. Urheilua koskevan poikkeuksen hyväksyttävyyteen vaikuttavat suhteellisen lyhyt aika, joka urheilijana toimitaan, sangen liukuva raja ammattimai-

sen ja harrastuspohjaisen urheilemisen välillä sekä työsuhteen omalaatuisuuteen liittyvät näkökohdat.

Valiokunta ehdottaa työnantajan sosiaaliturvamaksun suorittamisesta urheilijan palkkioista annettavan lain 1 §:ään tehtäväksi muutoksen, jolla sosiaaliturvamaksusta vapautetaan vain urheilemisesta saadut palkkiot. Säännöstä ehdotetaan myös täydennettäväksi siten, että myös rajoitetusti verovelvolliset urheilijat tulevat otetuiksi huomioon.

Euroopan yhteisön palkkaturvaa koskeva direktiivi (80/987/ETY) sallii soveltamisalansa ulkopuolelle jätettäväksi vain sellaiset työntekijät, jotka on lueteltu direktiivin liitteessä. Kun Suomessa ei ole asiassa varaamaa, tulee kaikkiin työntekijöihin soveltaa mainittua direktiiviä. Näin ollen palkkaturvaa koskeva lakiehdotus ehdotetaan hylättäväksi. Urheiluun liittyy palkkaturvan kannalta ongelmia sen johdosta, että urheilun työnantajat eivät osallistu palkkaturvan rahoittamiseen ja palkkaturvaa on ainakin joissakin tilanteissa käytetty sen tarkoituksen vastaisella tavalla. Sen kautta saattavat heijastua myös eri urheilulajien ja lajin sisällä joukkueidenkin sangen erilaiset taloudelliset mahdollisuudet. Urheilijoiden palkkaturva on pikaisesti selvitetävä.

Yhden ongelman urheilijoiden sosiaaliturvan järjestämisessä muodostaa sen tulorajan määrittäminen, joka asettaa velvollisuuden ansioläkkeen ja tapaturmaturvan järjestämiseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on kaavaillut, että vakuutusurvan takaavan vuositulon alaraja olisi 56 640 markkaa. Valiokunta pitää tätä tulorajaa korkeana erityisesti tapaturmavakuutusvelvollisuuden kannalta. Markkamäärää määriteltäessä tulee toisaalta ottaa huomioon muiden järjestelmien tässä suhteessa asettamat vaatimukset. Urheilu on varsinkin eräissä lajeissa sangen tapaturma-altista toimintaa. Tapaturmaturvassa on käytettävä kattavasti hyväksi myös lisenssijärjestelmän tarjoamat mahdollisuudet. Jos harrastamisen ja ammattimaisen urheilun raja nostetaan kovin korkean vuositulon rajoittamaksi, ei lain-

säädännön pyrkimys urheilijan sosiaaliturvan järjestämiseksi täyty. Asetusta annettaessa tulee ottaa tässä mainitut näkökohdat huomioon.

Edellä esitettyyn ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valtiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 1.—3. lakiehdotus hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisina, että neljäs lakiehdotus hylättäisiin ja että viides lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

5.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksun suorittamisesta *urheilemisesta saaduista palkkioista*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Se, mitä *(poist.)* työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetussa laissa (366/63) säädetään työnantajan velvollisuudesta suorittaa ennakkoperintälain 4 §:ssä ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden

verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetusta palkasta työnantajan sosiaaliturvamaksua, ei koske urheilemisesta saatuja palkkioita.

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 2 päivänä helmikuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Perho-Santala ja jäsenet Ala-

Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Kempainen, Kuittinen, Muttilainen, Nordman, O. Ojala, Puhakka ja Ääri.